

Camerele și voci în festival (II)

(Costin Popa – 19 septembrie 2021)

Joyce DiDonato, diva muzicii baroce

Joyce DidoDonato (foto Andrei Gîndac)

A intrat în scenă plutind, distinsă, delicată, într-o rochie *corail*. (Avea s-o schimbe în partea secundă cu una de un auriu strălucitor, și ea subliniindu-i silueta impecabilă.) Mi-a evocat apariția pe scena Ateneului a legendarei Elisabeth Schwarzkopf acum multe zeci de ani, în văluri, parcă planând. Aceași eleganță, aceeași noblețe, același farmec. S-o vezi pe Joyce pe podiumul de concert este o bucurie, o fascinație, să-i urmărești mersul princiar ca pe un *catwalk* și privirile blânde aruncate spectatorilor, acompaniatorilor, gesturile chiar cochete ce fac să pară că muzica îi izvorăște din ființă și trup, în definitiv, să-i ascuți cântul fermecat... Iată desfătările unei după-amiezi de excepție în festivalul enescian.

A fost însoțită de formația Il Pomo d'Oro cu 19 instrumentiști la coarde, plus fagot, oboi, dar și flaut traverso, teorbă, clavecin ce au restituit atmosfera de epocă, într-un program împărțit în două, *Gli antichi* (Rossi, Monteverdi, Cesti, Dowland etc) și *I moderni* (Hasse, Haendel, Rameau), dorindu-se formalizarea stilistic-istorică, cu rămânerea în atmosfera de secol XVIII. Dar, de fapt, grație interpretării mezzosopranei, totul a fost modern. O timbralitate caldă, de puritatea cristalului, rezonanțe prețioase de violă au înveșmântat auditoriul și au dăruit portativelor de Antonio Cesti, Monteverdi sau John Dowland, frazări fluide, aparté-uri fine, filaje până la pianissime dizolvate în neant. Culoarea de voce se schimbă pe nesimțite de la tente sombrate la nuanțe luminoase și dacă trecerile între registrul central și cel grav „de piept” se fac învăluitor, energia și forța dau strălucire acutelor devenite ample. Totul sună proaspăt, fără urmă de uzură. La 52 de ani și jumătate! În mod

cert, grație tehnicii impecabile, pe care acum o împărtășește studenților în mult apreciate *master-classes*.

Mă întorc din digresiune și gândesc la un cantabile cu picuri pasionali într-un *canto spianato di grazia* melancolic („Si dolce è il tormento” de Monteverdi) sau la șoaptele expresive din „Come again, sweet love” de Dowland.

Joyce DiDonato (foto Andrei Gîndac)

După pauză, Johann Adolphe Hasse („Marc'Antonio e Cleopatra”) i-a oferit oportunitatea revelării unor surprinzătoare potențe dramatice, cu atacuri de forță, ce o fac să trepideze. Uit o acută „aruncată” nefocusat și mă extaziez în fața contrastelor și a sunetelor *non-vibrato* prin care exprimă durerea interioară a cunoscutei arii a Cleopatrei „Piangerò la sorte mia” din „Giulio Cesare in Egitto”, un Haendel care a fost favorizat de divă prin multe bijuterii interpretate, inclusiv la solicitarea unui public în delir. Vocalizele într-un *canto fiorito* diafan, întrepătrunse cu explozii de jerbe strălucitoare, atacate și accentuate plenar au dus recitalul la superlativ. Vedeți, dumneavoastră, sunt multe cântărețe care abordează un asemenea repertoriu cu voci filiforme, sterile, „de buzunar”, deși preparativele tehnice și integrarea stilistică sunt potrivite și fără reproș. Numai că Joyce DiDonato deține toate acestea de la altitudinea unui *glas de operă*, pe care și-l modelează în infinite fațete.

A fost prea lungă și amănunțită relatarea mea? A fost prea scurt recitalul lui Joyce DiDonato, diva! O așteptăm în 2023, dar și până atunci. De ce nu?

Orchestra de Cameră Mahler

Yuja Wang (foto Andrei Gîndac)

La Ateneu, avându-l pe Matthew Truscott concertmaestru și lider, a ales un program eclectic, cu Haydn, Janáček, Stravinski și Șostakovici pe afiș, dar cu un conduct reprezentat de evidențierea alăturilor în manieră prioritară. Plus, a invitat o pianistă mult adorată de bucureșteni, Yuja Wang.

Spre a te baza pe alături în proporție mare trebuie să ai la dispoziție o calitate britanică sau cel puțin una apropiată de filarmoniștii berlinezi sau vienezii. Orchestra de Cameră Mahler nu a excelat prin asemenea individualități, dar prestația lor a crescut, a progresat pe parcursul după-amiezii. În Simfonia nr.31 în Re major de Haydn, severitatea cornilor s-a făcut simțită încă din prima parte (Allegro), dar infimesimalele derapaje au surprins în continuarea mișcării, precum și în Adagio, Menuet-Trio și Finale-Moderato molto. Instrumentiștii ce și l-au ales pe Gustav Mahler drept patron spiritual s-au remarcat însă prin articularea solidă în compartimentul de coarde (Allegro) iar individualitățile de primă violină, violoncel, contrabas (Finale-Moderato molto) sau flaut (prima și ultima parte) sunt de notat.

Au urmat două opusuri cu suflători în prim plan, Capriccio pentru mâna stângă de Janáček și, după pauză, Octetul pentru suflători de Stravinski. În primul, spectaculoasa Yuja Wang și-a folosit mâna dreaptă pentru a orienta ansamblul, în timp ce stânga desena vijelios sau liric, cu tehnica-i admirabilă. Cel mai echilibrat moment, cel mai curat din unghiul acurateții s-a arătat opusul de Stravinski, în care suflătorii și-au demonstrat măiestria, atenția și preciziunea.

Yuja Wang (foto Andrei Gîndac)

Concertul nr.2 în Fa major pentru pian și orchestră op. 102 de Șostakovici a fost un nou prilej pentru demonstrația de bravură a pianistei, care însă trebuia ghicită printre sonoritățile excesive ale milităroasei orchestre (prima mișcare, Allegro). Au venit însă părțile următoare, legate, în care mai întâi elegia a dominat spațiile (Andante), iar apoi agilități și avalanșe de forță s-au îmbinat cu echilibrate sonorități orchestrale, finalizate electrizant, strivitor, covârșitor.

O divagație mondenă. Nu comentez aici silueta și eleganța vestimentară a Yujei Wang (salopetă neagră cu paiete, respectiv rochie galbenă), au sedus de fiecare dată, și la Sala Palatului, și la Ateneu, ci doar remarc reverența vivacissimă cu care salută publicul la un unghi de aproape 120 de grade față de verticala ei perfectă, pe care și-o menține și pe scaunul de pian.